

**Kasvinterveyden, taimiaineiston ja metsänviljelyaineiston
valvonnan raportti 2017**

Osa II Metsänviljelyaineisto

Dnro 2093/0411/2018

Eviran raportti
Hyväksymispäivä 9.4.2018

Kasvinterveysyksikkö

Hyväksyjä Hannu Kukkonen

Esittelijä Kari Leinonen

Lisätietoja Kari Leinonen

Sisällysluettelo

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	4
2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	4
3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	6
3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys	6
3.2 Puutteiden analyysi	7
4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	9
5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	9
5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen	9
5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen	10
5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	10
6 TOIMINNAN RESURSSIT	10
7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN	11

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Metsänviljelyaineiston perusaineiston hyväksymisen ja tarkastuksen osalta tarkastustavoitteet saavutettiin. Kaikki tarkastettavaksi haetut siemenviljelykset tarkastettiin ja tarkastuksessa korjattaviksi määrätyt puutteet korjattiin vuoden kuluessa.

Metsänviljelyaineiston jäljitettävyyden toteutuminen oli hyvin. Vuoden aikana käsiteltiin 143 siemenkeräysilmoitusta ja myönnettiin 146 kantatodistusta. Kaikki ilmoitukset ja todistus-hakemukset käsiteltiin sähköisillä lomakkeilla Eviran MEVI-tietojärjestelmän verkkopalvelussa kohtuullisen ajan kuluessa hakemuksen saapumisen jälkeen. Lisäksi käsiteltiin 212 tietolomaketta, joilla seurataan EU:n sisämarkkinakauppaa. Metsäpuiden taimitarhojen tarkastustavoite ylittyi. Erityyppisiä tuotantopaikkojen tarkastuksia tehtiin 166 kappaletta. Niissä annettiin kaksi kirjallista huomautusta. Puutteita oli selvästi vähemmän kuin vuonna 2016 (taulukko 4).

Evira toimeenpani uudet käyttöalueet 103 rekisteröidylle männyn siemenviljelykselle. Uudet käyttöalueet merkittiin perusaineistorekisteriin ja ne julkaistiin Eviran internet-sivuilla. Työ valmistui keväällä. Uudet käyttöalueet otettiin käyttöön ja niistä tiedotettiin toimijoille huhtikuussa 2017.

Metsänviljelyaineiston sähköisen asiointin järjestelmää (MEVI-tietojärjestelmä) kehitettiin erillisen ylläpito- ja jatkuvuussuunnitelman mukaisesti. MEVI-tietojärjestelmään toteutettiin valmius rekisteröidä perheen vanhemmat tyyppinen perusaineisto ja luotiin mahdollisuus hakea ja laatia kantatodistuksia kasvullisesti lisätyille solukkotaimille. MEVI-järjestelmien laskutukseen tehtiin valtioneuvoston tarkastusviraston vaatimat muutokset, joiden avulla voidaan dokumentoidusti varmistaa tietojen aukoton ja täydellinen siirtyminen järjestelmästä laskutukseen.

Vuonna 2017 toimittiin aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Evira oli merkittävällä panoksella mukana OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän toiminnassa ja kehittämisessä. Suomi toimi EU-puheenjohtajamaa Viron sijaisena OECD:n metsäpuiden siemen ja taimijärjestelmä vuosikokouksessa. Pohjoismaista yhteistyötä tehtiin NordGen Metsän puitteissa.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Evira tarkasti vuonna 2017 yhteensä 2 siemenviljelystä, yhteensä 51 hehtaaria (taulukko 1). Molemmat tarkastukset olivat harvennustarkastuksia. Tarkastusmäärä oli 21 hehtaaria ennakoitua pienempi, koska yksi kohde jäi huonojen puunkorjuuolosuhteiden vuoksi hakkaamatta. Tarkastukseen käytettiin 10 henkilötyöpäivää. Yhden henkilötyöpäivän aikana tarkastettiin keskimäärin 5,1 ha. Kolmen siemenviljelyksen perusaineiston tyyppi muuttui. Kaksi viljelystä siirrettiin luokkaan testattu. Yhden viljelyksen luokkaa alennettiin luokasta testattu luokkaan alustavasti testattu. Ensimmäinen perheen vanhemmat tyyppiin kuuluva perusaineisto rekisteröitiin vuoden lopussa (taulukko 1).

Metsänviljelyaineistorekistereihin pitää merkitä käyttöalue luokkiin alustavasti testattu ja testattu kuuluvalla aineistolle. Käyttöalueiden määrittelyä tarkennettiin Luonnonvarakeskuksen (Luke) toteuttamassa hankkeessa siten, että käyttöalueiden määrittelyssä voidaan ottaa nykyistä paremmin huomioon ilmastonmuutos ja jälkeläiskokeiden antamat tulokset. Tärkein tulostavoite vuodelle 2017 oli toimeenpanna uusiin laskentamalleihin perustuvat käyttöalueet.

Uusien käyttöaluekarttojen laskennassa tarvittavat mallien ohjelmointi valmistui MEVI-tietojärjestelmään vuoden 2017 alkuviikkoina. Kaikille rekisterissä oleville hyväksytyille männyn siemenviljelyksille laskettiin mallien avulla käyttöalueet. Laskentatulokset 10 x

10 kilometrin ruuduissa siirrettiin raporttina ArcGIS PRO-paikkatieto-ohjelmistoon, jossa laadittiin käyttöaluekartat.

Toimijat hakivat omistamilleen männyn siemenviljelyksille uudet käyttöalueet MEVI-tietojärjestelmässä olevassa sähköisessä palvelussa. Evira teki päätökset 103 rekisteröidylle männyn siemenviljelykselle. Uudet käyttöalueet merkittiin perusaineistorekisteriin ja ne julkaistiin huhtikuussa 2017 Eviran internet-sivuilla suomen-, ruotsin- ja englanninkielellä. Asiasta laadittiin tiedote, joka julkaistiin Eviran internet-sivuilla. Uusia käyttöalueita sai käyttää metsäpuiden siementen ja taimien markkinoinnissa 18.4.2017 alkaen.

Metsänviljelyaineiston toimittajien pitää hyvissä ajoin ennen siemenkeräysten aloittamista tehdä ilmoitus keräysten ajankohdasta ja paikasta. Vuoden aikana käsiteltiin 143 siemenkeräysilmoitusta (taulukko 1). Määrä oli ennakoitua pienempi. Siemenkeräysten valvontaa tehtiin kahdessa kohteessa. Lisäksi tarkastettiin kaksi siemenkaristamaa. Kantatodistuksia myönnettiin ennakoitua vähemmän, 146 kappaletta. Kaikki siemenkeräysilmoitukset ja kantatodistushakemukset käsiteltiin sähköisillä lomakkeilla Eviran MEVI-tietojärjestelmän verkkopalvelussa. Siemenkeräysilmoitusten käsittelyyn käytettiin kuusi ja kantatodistusten myöntämiseen neljä henkilötyöpäivää.

Vuonna 2017 tarkastettiin 27 metsäpuiden taimitarhaa ja -varastoa (taulukko 1) ja niiden tarkastukseen käytettiin aikaa 20 henkilötyöpäivää. Taimitarhojen tarkastustavoite ylittyi. Tarkastustiedot tallennettiin MEVI -tietojärjestelmään tarkastuspaikoilla. Lähes kaikki toimijat ovat siirtyneet käyttämään MEVI-tietojärjestelmää tarkastuspöytäkirjojen tarkasteluun ja korjaavien toimenpiteiden ilmoittamiseen.

Kun metsänviljelyaineistoa siirretään Suomesta toiseen EU-jäsenvaltioon, Eviran on toimitettava tästä tiedot ostajamaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Evira saa vastavasti tiedon toisista EU-jäsenmaista meille tuodusta aineistosta. Tietolomakkeita vaihdettiin 212 kappaletta ja niiden käsittelyyn kului kahdeksan henkilötyöpäivää. Määrä oli selvästi ennakoitua pienempi (taulukko 1).

Evira kokosi tilastointia varten tiedot metsänviljelyyn toimitetuista taimimääristä, taimitarhojen tuotantopinta-aloista ja taimitarhakylvöihin käytetyn siemenen määrästä. Lisäksi laadittiin ja julkaistiin Eviran verkkosivuilla siemen- ja taimituotantotilastot. Tilastojen aikasarjat julkaistiin Metsätieteen aikakauskirjassa¹ ja niistä kirjoitettiin blogi Eviran internet-sivuille.

Vuonna 2017 toimittiin aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Evira oli merkittävällä panoksella mukana OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän toiminnassa ja kehittämisessä. Kari Leinonen toimi vuosikokouksessa varapuheenjohtajana ja järjestelmän hallituksen jäsenenä. Hän toimi myös EU-puheenjohtajamaa Viron pyynnöstä asiantuntijana Euroopan neuvoston OECD-koordinaatiokokouksessa ja EU-puheenjohtajamaa Viron edustajana OECD:n metsäpuiden siemen ja taimijärjestelmä vuosikokouksessa.

Molemmat viran haltijat osallistuivat EU:n metsänviljelyaineistotyöryhmän kokoukseen Ranskan Arcachonissa. Pohjoismaista yhteistyötä tehtiin NordGen Metsän puitteissa. Kari Leinonen on Suomen toinen edustaja NordGen Metsän metsänuudistamisneuvostossa. Harri Leinonen osallistui IUFRO:n siemenviljelyskonferenssiin Bålstassa Ruotsissa.

Evira osallistui MMM:n metsäpuiden siementuotannon kehittämistyöryhmän toimintaan. Ryhmän raportti julkaistaan vuoden 2018 alussa. Evira osallistui myös Luken tutkimushankkeen ”Kuusen kasvullinen lisäys – kohti tulevaisuuden taimituotantoa” ohjauksryhmän työskentelyyn. Hankkeen tavoitteena on parantaa kuusen alkiomonistukseen (somaattinen embryogeneesi, SE) perustuvan teknologian kustannustehokkuutta

tuotannon eri vaiheissa sekä kokeilla SE-taimien kasvatusta yhdessä alan yritysten kanssa.

Taulukko 1. Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain valvonnan suoritteet.

Tehtävä	Tarkastustavoite / tarkastusmääräarvio 2017		Toteutuma 2017	
	Suoritteiden määrä	Työaika, htp	Suoritteiden määrä	Työaika, htp
Perusaineiston hyväksyminen ja tarkastus				
– Siemenviljelysten tarkastus	72 ha	23	51 ha	10
– Perheen vanhempien rekisteröinti	0	0	1	0,5
– Perusaineistoluokan muutos	2	1	3	1
– Siemenkeräysmetsiköt	0	0	0	0
– Kloonit	0	0	0	0
Alkuperäketjun valvonta				
– Siemenkeräysilmoitusten käsittely	200	4	143	4
– Kantatodistusten antaminen	200	7	146	6
– Siemenkeräysten valvonta	2	2	2	1
Tuotannon tarkastukset				
– Taimitarhat ja –varastot	26	23	27	20
– Siemenkaristamo, -pakkaamo ja –varasto	1	1	1	1
– Siementen pakkauspiste	1	1	0	0
Markkinoinnin valvonta				
– Tietolomakkeiden käsittely	300	10	212	8

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTEMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Säädösten mukaan metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää vain sellaista perusaineistoa, joka täyttää aineistolle asetetut hyväksymisen vähimmäisvaatimukset. Siemenviljelysten vaatimusten täyttymistä valvottiin siemenviljelysten harvennusten jälkeen tehtävien maastotarkastusten avulla. Siemenviljelysten tarkastuksissa havaittiin puutteellisuuksia, jotka määrättiin korjattavaksi ennen siemenviljelysten muutosten hyväksymistä. Kaikki korjaukset toteutettiin hyväksytysti ja muutokset merkittiin perusaineistorekisteriin vuoden kuluessa.

Metsänviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen toimittaja, joka on merkitty Eviran ylläpitämään metsänviljelyaineiston toimittajarekisteriin. Toimijoiden rekisteröinti tarkastettiin 28 toimipisteessä. Tarkastuksessa ei havaittu puutteita (taulukko 2).

Metsänviljelyaineiston toimittajan on pidettävä tuottamastaan, ostamastaan sekä markkinoimastaan metsänviljelyaineistosta tuotantokirjanpitoa. Tuotantokirjanpito tarkastettiin 27 toimipisteessä. Tarkastuksessa ei havaittu puutteita (taulukko 2).

Metsänviljelyaineistoerät on yksilöitävä ja pidettävä erillään kaikkien tuotannon vaiheiden aikana. Taimitarhoilla tämä tarkoittaa sitä, että taimi- ja siemenerissä pitää olla tunnus tai tunniste näkyvillä ja erien pitää olla selvästi erotettuna toisistaan. Tunniste pitää pystyä yhdistämään tuotantoasiakirjoihin, jossa on vaadittavat tiedot. Erillään pito ja yksilöinti tarkastettiin 27 toimipisteessä, joissa ei havaittu puutteita (taulukko 2).

Metsänviljelyaineiston markkinoijan täytyy toimittaa ostajalle säädösten mukaiset tiedot joko pakkauksissa tai markkinoitavaa erää seuraavissa asiakirjoissa, kuten läheteessä. Taimietikettien tiedot tarkastettiin 26 toimipisteessä. Kahdelle toimijalle annettiin kirjallinen huomautus puutteista (taulukko 2). Käpy- ja siemenetiketit tarkastettiin kolmessa kohteessa, joissa ei havaittu puutteita.

Metsänviljelyaineiston kaupan säädösten mukaan enintään viisi prosenttia markkinoitavan taimierän taimista saa olla sellaisia, jotka eivät täytä laissa määritettyjä laatuvaatimuksia. Taimien laatua tarkastettiin yhteensä 12 963 taimesta, joista 1,7 prosenttia oli metsänviljelykelvottomia niissä esiintyneiden vikojen vuoksi (taulukko 3). Taimien laatua tarkastettiin 25 taimitarhalla yhteensä 67 taimierästä. Kaikkien tarkastettujen taimierien laatu oli säädösten mukainen (kuva 1).

Lähes kaikki metsäpuiden taimituottajat ja siementen karistajat ovat kasvipassivelvollisia, sillä koivuntaimia lukuun ottamatta muut tärkeimmät puiden taimet ja männyn siemenet pitää varustaa säädösten mukaisilla kasvipassimerkinnöillä, kun niitä markkinoidaan toisille toimijoille tai metsänomistajille. Kasvipassivaatimukset tarkastettiin 27 toimipisteessä. Tarkastuksessa ei havaittu puutteita (taulukko 2).

EU:n komission päätöksen (2007/433/EY) perusteella jäsenmaat veloitettiin kartoittamaan *Gibberella circinatum* esiintymistä alueillaan, koska sienin leviäminen Euroopassa halutaan estää. *G. circinatum* on vaarallisena pidetty mäntyjen ja douglaskuusen sienitaudinaiheuttaja. Kartoitus tehtiin isäntäkasvien visuaalisena tarkasteluna yhteensä 10 metsäpuiden taimitarhalla. Taimipolteen vioittamia taimia ei löytynyt, joten näytteitä ei otettu.

3.2 Puutteiden analyysi

Siemenviljelysten muutosten tarkastuksissa havaitut poikkeamat harvennussuunnitelmasta olivat vähäisiä. Siemenviljelyksiltä määrättiin poistettavaksi harvennussuunnitelman vastaisesti jätettyjä puita ja ns. perusrunkoja, joiden jalostettu osa oli kuollut. Kaikki määrätyt korjaukset toteutettiin hyväksytysti ja muutokset merkittiin perusaineistorekisteriin vuoden kuluessa.

Kaikki tarkastetut metsänviljelyaineiston toimittajat kuuluivat metsänviljelyaineiston toimittajarekisteriin. Toimijat olivat myös säädösten mukaisesti ilmoittaneet toiminnassa tapahtuneista oleellisista muutoksista. Metsänviljelyaineiston toimittajarekisterin tietojen kattavuus ja oikeellisuus ovat tärkeitä tarkastustyön suunnittelun ja toteutuksen kannalta. Toimijat olivat myös tietoisia velvollisuudestaan pitää tuotantokirjanpitoa.

Metsänviljelyaineistoerien erillään pidon ja yksilöinnin tarkastuksissa ei havaittu puutteita. Taimien ostajille annettavissa tiedoista huomautettiin kahta toimijaa. Taimietiketeissä ostajille annettavat tiedot olivat puutteellisia tai niissä oli virheitä. Puutteet olivat luonteeltaan vähäisiä ja helposti korjattavissa. Tulos oli parempi kuin edellisvuonna.

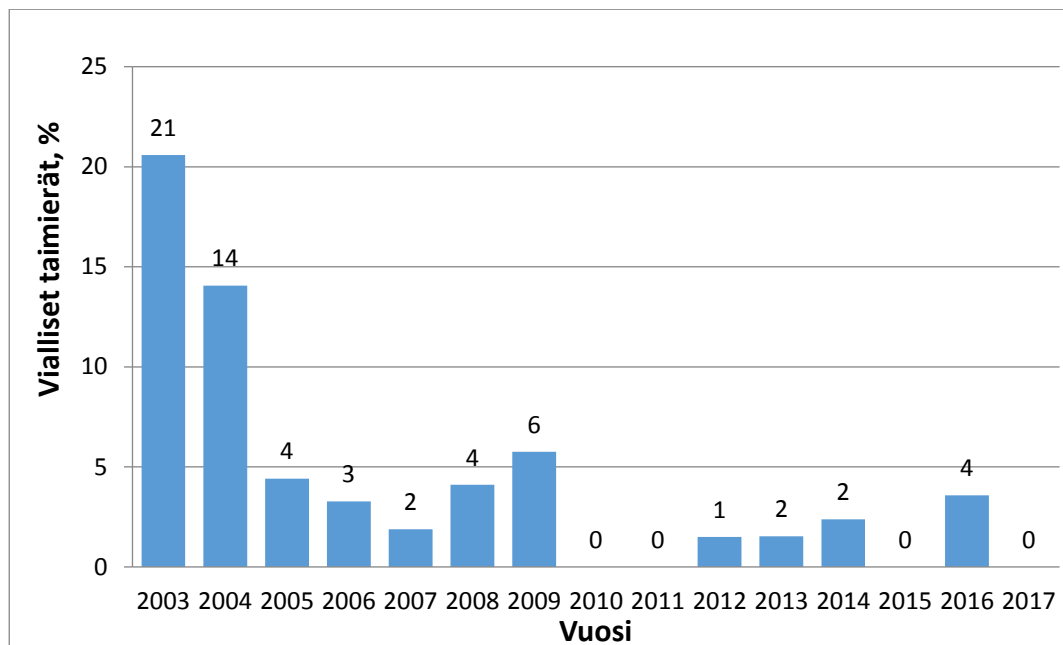
Kaikki tarkastetut taimierät täyttivät säädösten vaatimukset (kuva 1). Keskimääräinen viallisten taimien osuus oli kuitenkin vain 1,7 %, joten se oli selvästi säädösten rajaa-arvoa (5 %) pienempi. Yleisimmät hylkäykseen johtaneet viat olivat taimen verson ja juuriston viat (taulukko 3). Kasvintuhoojien aiheuttamien vioitusten osuus oli vain 12 prosenttia kaikista taimissa havaituista vioista. Tarkastustulos oli selvästi parempi kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 2. Tarkastustilasto sellaisten säädösten vastaisuuksien esiintymisestä, joista toimijalle on annettu kirjallinen huomautus tai markkinointikielto.

Tarkastuskohde	2016			2017		
	Tarkastuksia, Kappaletta	Säädösten vastaisuuksia, Kappaletta	%	Tarkastuksia, Kappaletta	Säädösten vastaisuuksia, Kappaletta	%
Rekisteröinti	28	0	0	28	0	0
Tuotantokirjanpito	27	0	0	27	0	0
Erillään pito ja yksilöinti	27	1	4	27	0	0
Ostajalle annettavat tiedot						
- Taimet	25	4	16	26	2	8
- Kävyt ja siemenet	7	0	0	3	0	0
Taimien laatu	23	2	9	24	0	0
Kasvipassivaatimukset	29	1	3	27	0	0
Yhteensä	166	8	5	164	2	1

Taulukko 3. Taimien viat.

Vialliset taimet	2016	2016	2017	2017
	kpl	%		
Kasvintuhoojat tai niiden vioitukset yht.	18	9,0	28	12,8
a) hyönteiset	1	0,5	5	2,3
b) sienet	17	8,5	23	10,5
c) eläimet	0	0	0	0
Juuristo yht.	99	48,0	56	26,6
d) voimakkaasti kaareutunut	0	0	0	0
e) haitallisesti kiertynyt	0	0	0	0
f) puutteellisesti kehittynyt	47	23,5	0	0
g) ei sido riittävästi paakkua	49	24,5	56	26,5
Verso yht.	17	18,0	74	33,9
h) voimakkaasti kaareutunut	2	4,0	8	3,7
i) taimi on voimakkaasti haaroittunut	10	5,0	38	17,4
j) latvakasvain epänormaali	24	12,0	28	12,8
Kuori / neulas / silmu yht.	0	0	12	5,5
k) haitallisia kuorivikoja	0	0	2	0,9
l) repeytymiä	0	0	1	0,5
m) paleltumisvaurioita	1	0,5	9	4,1
n) kuivumisvaurioita	0	0	0	0
Muu vika yht.	34	25,0	34	21,1
o) alle ilmoitetun minimipituuden	11	5,5	11	6,4
p) muu	23	19,5	23	14,7
Säädösten vastaisia taimia yhteensä	200		218	
Tarkastettuja taimia	13257		12963	
Tarkastettuja taimieriä	56		67	



Kuva 1. Säädösten vastaiset taimierät vuosina 2003–2017.

AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Metsänviljelyaineiston valvontaa ei auditoitu vuonna 2017. Vuoden aikana saatiin positiivista palautetta monipuolisista verkkosivuista ja hyvin toimivasta sähköisestä asiakaspalvelujärjestelmästä. Männyn uudet käyttöalueet on otettu hyvin käyttöön. Käyttöalueista on saatu positiivista palautetta ja uusia karttoja on pidetty selkeinä ja toimivina.

5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Metsänviljelyaineiston kaupan valvonnassa käytetään Eviran ulkopuolisille asiakkaille suunnattua sähköistä asiakaspalvelua. Järjestelmän avulla palvellaan perusaineistoasiakkaita ja Lukea tarjoamalla heidän käyttöönsä siemenviljelysten suunnittelussa ja hoidossa tarvittavat tiedot ja dokumentit verkkopalvelun välityksellä. Järjestelmän avulla ilmoitetaan mm. siemenviljelysten perustamisesta, tulevista harvennuksista tai muista niille tehdyistä muutoksista. Tavoitteena on, että siemenviljelyksille tehtävät toimenpiteet tehdään ennakkoon laaditun suunnitelman mukaisesta ja suunnitelma toteutuminen selvitetään joko maastotarkastuksen tai hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella. Järjestelmään kirjataan havaitut puutteet ja niiden korjaamiseksi tehdyt toimenpiteet sekä tehdään hyväksymispäätökset.

Järjestelmän avulla varmistetaan siementen alkuperäketjun luotettavuus. Kantatodistuksen myöntämisen edellytyksenä on, että käpyerälle on tehty ajoissa asianmukainen ilmoitus siemenkeräyksen aloittamisesta. Kaikki käpyerät tulee merkitä MEVI-järjestelmästä tulostetuilla etiketeillä tai siemenkeräysilmoituksen tunnuksella. Käpyerien merkintöjä tarkastetaan sekä siemenkaristamoilla että siemenkeräysten valvonnan yhteydessä maastossa. Evira myöntää kantatodistukset vain sellaisille erille, joiden jäljitettävyys on dokumentoitu MEVI-tietojärjestelmään.

MEVI-järjestelmän avulla asiakkaat voivat ilmoittaa muihin EU-maihin markkinoiduista siemen- ja taimieristä. Järjestelmään kirjataan myös muista maista Suomeen markkinoista siemen- ja taimieristä tietolomakkeilla saadut tiedot. Näiden tietojen avulla Evira valvoo metsänviljelyaineiston kauppaa EU:n sisämarkkinoilla. Järjestelmä käytetään myös valvontatietojen kokoamiseen ja raportointiin.

Tiedotusta varten pidetään yllä verkkosivustoa, jonka välityksellä ajantasainen tieto on saatavissa. Uusista männyn siemenviljelysten käyttöalueista laadittiin tiedote ja uudet kartat julkistiin Eviran internet-sivuilla ja käyttöalueista tiedotettiin mm. Metsätaimarihapäivillä. Metsänviljelyaineiston kauppaan, kasvipassin käyttöön ja MEVI-tietojärjestelmään liittyvistä asioista ja tarkastustuloksista tiedotettiin aktiivisesti sidosryhmille tarkastusten yhteydessä. Uudet MEVI-tietojärjestelmän käyttäjät perehdyttiin järjestelmän käyttöön puhelinneuvonnan ja sähköpostiviestinnän avulla. Lisäksi annettiin muuta valvontaan liittyvää puhelin- ja sähköpostineuvontaa.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Tuotantopaikkojen valvonnan yhteydessä voidaan toimijalle antaa huomautus tai kieltää säädöstenvastaisen metsänviljelyaineiston markkinointi. Kielto pitää antaa määräajaksi, jos havaitut puutteet aineistossa tai sen merkinnöissä voidaan poistaa. Erilaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 164 kappaletta. Kirjallinen huomautus annettiin kahdelle toimijalle. Näissä tapauksissa säännösten vastaisuudet olivat luonteeltaan kohtalaisen vähäisiä puutteellisuuksia myytävien taimien merkinnöissä, jotka olivat helposti korjattavissa (taulukko 1). Määräaikaisia markkinointikieltoja ei annettu. Korjaavia toimenpiteiden toteuttamista seurataan MEVI-tietojärjestelmän avulla, johon toimija kirjaa korjaavan toimenpiteen tehdyksi.

5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Kehitettiin toimintamalli, jonka avulla voidaan aloittaa kasvullisesti lisättyjen solukkotaimien tuotanto ja markkinointi. MEVI-tietojärjestelmään määriteltiin ja toteutettiin valmius rekisteröidä perheen vanhemmat tyyppinen perusaineisto ja toteutettiin mahdollisuus hakea ja laatia kantatodistukset solukkotaimille. Ensimmäiset kantatodistukset tällaiselle aineistolle on tarkoitus myöntää keväällä.

MEVI-järjestelmien laskutukseen tehtiin valtioneuvoston tarkastusviraston vaatimat muutokset, joiden avulla voidaan dokumentoidusti varmistaa tietojen aukoton ja täydellinen siirtyminen järjestelmästä laskutukseen.

Taulukko 4. Seuraamukset säädösten noudattamatta jättämisestä.

Seuraamukset	2016	2016	2017	2017
	kpl	%	kpl	%
Kirjallinen huomautus	7	4,2	2	1,2
Määräaikainen markkinointikielto	1	0,6	0	0,0

6 TOIMINNAN RESURSSIT

Metsänviljelyaineiston valvonnasta vastaavat kasvinterveysyksikön ylitarkastaja ja tarkastaja.

7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN

Toiminnan kehittämisessä on tulevana vuosina otettava huomioon metsäpuiden siemen- ja taimituotannossa tapahtuvat rakenteelliset muutokset. Taimituotanto keskittyy yhä harvempiin toimipisteisiin, joiden koko kasvaa. Tarkastettavien taimitarhojen määrätavoitetta voidaan vähentää 26:een, mutta samalla yhteen toimipisteeseen tarvittava työaika kasvaa.

Taimien tuotantomenetelmissä tapahtuu muutoksia lähivuosina. Alkiomonistukseen perustuvan taimien tuotantotekniikan käyttöönotto metsäpuiden taimituotannossa on yksi merkittävimmistä muutoksista. Kasvullisesti lisättyjen solukkotaimien yleistyminen edellyttää Eviralta valmiutta uudentyypisten perusaineistojen rekisteröintiin ja tuotetun aineiston markkinointiin. Seuraavien vuosien aikana luodaan valmius rekisteröidä klooneja ja klooniyhdistelmiä ja myöntää niille kantatodistukset.

Siemen- ja taimikaupan lisääntyminen EU:n ulkopuolisten maiden, kuten Norjan ja tulevaisuudessa myös Iso-Britannian kanssa, edellyttää valmiutta myöntää OECD:n lähtöisyystodistuksia Suomessa tuotetulle aineistolle. MEVI-tietojärjestelmään luodaan mahdollisuus hakea ja myöntää OECD-todistuksia metsäpuiden siemenille ja taimille.

MEVI-tietojärjestelmän kehittämistyötä jatketaan ylläpito- ja jatkuvuussuunnitelman 2018 mukaisesti. Edellä mainittujen kehittämistehtävien lisäksi jatketaan järjestelmän pienkehittämistä ja dokumentoidaan prosessit IMS-järjestelmään.

Uusi EU:n kasvinterveysasetus tulee voimaan vuoden 2019 lopussa. Seuraavien vuosien aikana tiedotetaan kasviterveysasetuksen toimeenpanoon liittyvistä asioista metsänviljelyaineiston toimittajille.

ⁱ Haapanen, Matti; Leinonen, Harri; Leinonen, Kari (2017). Männyn ja kuusen siemenviljelys-siemenen taimitarhakäytön kehitys 2006–2016: Alueellinen tarkastelu. Metsätieteen aikakauskirja 4 s. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201705156407>